

Суд підтримує вирок, долю Павлова вирішить уряд

Варшава, 10.12.2013

8.11.2013 палата у кримінальних справах суду Audiencia Nacional у повному складі голосами 10:7 підтримала рішення від 27.07.2013 про екстрадицію Олександра Павлова в Казахстан. Через два тижні, 22.11.2013 суд опублікував обґрунтування вироку, яке показало, що судді розійшлися в думках щодо правової та моральної позиції Іспанії у справі Павлова. Зараз вирішальне слово належить уряду, за яким залишається право прийняття політичного рішення про невиконання екстрадиції.

Засідання уряду, на якому має бути прийняте рішення у справі Павлова, відбудеться протягом найближчих тижнів. За його власним запевненням, надісланим у відповідь на запит депутатів Ірене Лозано і Джона Іньярриту, уряд самостійно зможе оцінити надійність дипломатичних гарантій, які надає Казахстан, гарантуючи проведення справедливого процесу, а також візьме до уваги повний зміст обґрунтування вироку.

Публікація обґрунтування вироку пролила світло на суперечку між суддями, які беруть участь у справі. Рішуче відкинули прийняту судом позицію інтерпретації справи 7 суддів: Рамон Саез Валкарсель, Мануела Фернандес Прадо, Тереза Палаціос, Хав'єр Мартінес Лазаро, Антоніо Діаз Дельгадо, Хосе Рікардо де Прада і Клара Байяррі.

Аргументація суду, на якій ґрунтується вирок, справляє враження тенденціозної. Суд визнає, що немає підстав вважати, що заява має політичну мотивацію, і йдеться лише про засудження людини за загально кримінальними злочинами.

Суд визнає, що документи, надані Казахстаном, повністю об'єктивні і справедливі в порівнянні з документами, що надані захистом. З цим не можна погодитись. Надана аргументація Казахстану у вимозі про екстрадицію повторювала неодноразово дискредитовану версію про теракт в Алмати, який мало підготувати в 2012 році «злочинне угруповання» Олександра Павлова, Муратбека Кетебаєва і Мухтара Аблязова. Польська прокуратура визнала неправдоподібними і, ймовірно, політично обумовленими, звинувачення у злочинній діяльності, спрямовані на М. Кетебаєва, який наразі перебуває в Польщі.

На думку суду, надані захистом звіти міжнародних організацій (таких, як Європейський Парламент) були створені спеціально до справи про екстрадицію. Однак звіти, надані суду для доведення ризику, що може загрозувати Павлову, були підготовлені задовго до початку другого процесу про його екстрадицію. Звіт Фонду «Відкритий Діалог» про тортури під час судових процесів, пов'язаних зі справою в Жанаозені, підписаний в 2012 році, а у звіті Верховної Ради адвокатури йдеться про місію в Казахстані, яка відбулася 21-29.04.2013 року. Павлов був заарештований 1.06.2013 року. Ці дослідження підтверджують загальну системну дисфункцію судової системи Казахстану, яка бореться не тільки з всепроникною корупцією, але і політизованістю судів і відсутністю незалежної адвокатури

На думку суду, справа носить кримінальний, а не політичний характер. Цьому суперечить серія арештів, що відбулася в Європі і запити про екстрадицію з боку Казахстану, а також України та Росії, щодо осіб з кола співробітників Мухтара Аблязова. До них належать, крім Павлова, Тетяна Параскевич (Чехія) і Муратбек Кетебаєв (Польща). Власне М. Аблязову, що був заарештований у Франції, також загрожує екстрадиція. Раніше його дружина Алма Шалабаєва і дочка Алуа були

незаконно депортовані з Італії. Казахстанський режим вважає М. Аблязова основним політичним противником, а осіб з його оточення – співучасниками антидержавної діяльності.

Суд вважає, що немає об'єктивних підстав для сумніву у гарантіях Казахстану і підкреслює, що Іспанія підтримує з цією державою добрі політичні, правові та економічні відносини. Водночас іспанський відділ «Amnesty International» на підставі інших екстрадицій вважає такі гарантії абсолютно неправдоподібними. В останні роки громадяни Росії (Мурат Гасаєв, 2008), Сирії (Базель Галіун, 2008), Марокко (Алі Арас, 2011) були видані іспанською владою у свої країни. Незважаючи на дипломатичні гарантії, надані державами, які вимагали екстрадиції, побоювання організацій із захисту прав людини про небезпеку, що може їм загрозувати, підтвердилися. Хороші економічні взаємини з Казахстаном, підтверджені візитом прем'єра Рахоя в Астану наприкінці вересня на початку жовтня 2013 року і підписані під час візиту контракти, є в даному випадку, тим фактором, який може призвести до більшої лояльності Мадрида по відношенню до порушень прав людини в цій середньоазійській країні.

Суд аргументує, що ні для терористичних злочинів, ні для злочинів, пов'язаних із привласненням та розтратою чужого майна, які складають предмет запиту, законодавство Казахстану не передбачає нелюдських або таких, що принижують людську гідність, покарань, що суперечать Конституції Іспанії. Водночас численні звіти про умови відбування покарань у Казахстані, особливо з політично обумовлених справ, описують різкі відмінності між правилами і реальністю. Ув'язнених принижують різними способами, які складно визнати формально невідповідними закону, наприклад, розміщують у камерах з людьми, що хворіють інфекційними захворюваннями, щоб потім стверджувати, що засуджений був хворий до того, як потрапив до закритої установи. Про реальний ризик такого сценарію суд було повідомлено з прохання провести тести на туберкульоз О. Павлова, що знаходиться під іспанським арештом. Відомо було й про його заяву від 1.10.2013 р., в якій він закликав не вірити його можливим зізнавальним свідченням, які, ймовірно, всього, будуть «вбиті» за допомогою тортур. Влада Казахстану сподівається, що О. Павлов звинуватить своїх колишніх колег і знайомих по опозиції і незалежних ЗМІ і готова застосовувати будь-який легальний і нелегальний тиск, підтримуючи видимість законності.

Аргументацію, яку прийняла незначна більшість суддів, категорично відкинули 7 суддів. В окремі думці вони вказали на різне розуміння обов'язків іспанської влади у справі Павлова:

1. Обов'язком держави, що розглядає екстрадицію, є захист основних прав і свобод людини, зокрема, права на життя, свободу, права не бути підданим нелюдському або такому, що принижує людську гідність, поводженню. Підкреслюється, що згідно з іспанським законодавством компетентні органи з питань екстрадиції не можуть залишатися байдужими до долі того, кого екстрадують.
2. Суд не може покладатися тільки на взаємну довіру держав. Необхідно вивчати особисті обставини особи, що підлягає екстрадиції, які здатні поставити його у загрозливе становище, а також проаналізувати функціонування держави, що подає запит. Судді, які підписали особливу думку, стверджують, що в ході дебатів згадували про те, що двосторонні дипломатичні запевнення не мають обов'язкової юридичної сили, оскільки не існує способу змусити другу сторону виконати ці зобов'язання. Так звані дипломатичні гарантії були дискредитовані в загальній системі захисту прав людини (тут судді наводять два висловлювання спеціального доповідача ООН з питань тортур Анфреда Новака).
3. Той факт, що на момент запиту іспансько-казахстанський договір про екстрадицію ще не набув чинності, вимагає більш високого рівня контролю над законністю екстрадиції.
4. Іспанський закон про екстрадицію в ст. 5.1. забороняє видавати особу, якщо запит, заснований на загальному злочині, поданий з метою судового переслідування або покарання особи за

політичні погляди. Докази, надані захистом, дозволяють припустити, що в справі О. Павлова має місце політичне переслідування. Підкреслюється, що, на думку іспанської розвідки CNI, запит про екстрадицію О. Павлова може приховувати інші цілі, окрім злочинів, які йому приписуються.

5. Судді, які підписали особливу думку, звертають увагу **на інтенсивну міжнародну кампанію на користь звільнення О. Павлова**. Вважають, що зазвичай в практиці екстрадиції не прийнято, щоб компетентні члени європейських інститутів та акредитовані організації з прав людини прямо і рішуче висловлювали свою думку у справі, засуджуючи політичне переслідування і небезпеку життю і здоров'ю особи, якої стосується запит. Тому підкреслюють, що важливо взяти до уваги дані аргументи. Судді посилаються на лист членів Європейського Парламенту, які описують справу О. Павлова, як «частину більш широкого переслідування урядом Казахстану своїх політичних опонентів». Особлива увага звертається на підпис члена Парламенту Н. Рінальдї, віце-президента групи «Альянсу лібералів і демократів за Європу», а також думки відомих організацій з захисту прав людини «Amnesty International» і «Асоціації Іспанії з прав людини» (APDHE). Підкреслюється також значення інформації, отриманої Фондом «Відкритий Діалог», який оцінюють як експерта з питань захисту прав людини в Центральній Азії.

На сьогодні на захист Олександра Павлова та інших казахстанських політичних біженців, яким загрожує екстрадиція, виступили з офіційною реакцією у вигляді заяв, виступів і депутатських запитів:

- Ельмар Брок, голова комітету закордонних справ Європейського парламенту; Барбара Лохбілер, голова підкомітету з прав людини Європейського парламенту; письмовий запит до Кетрін Ештон, верховного представника ЄС із закордонних справ і політики безпеки (20.11.2013)
- Депутат парламенту Королівства Іспанії Джон Іньярріту (коаліція «Амаіур»), запит до Уряду Королівства Іспанії (11.11.2013)
- Депутат парламенту Королівства Іспанії Рікардо Сіксто Іглесіас (EUPV-Els Verds PV), запит до Уряду Королівства Іспанії (12.11.2013)
- Депутат Європейського парламенту Нікколо Рінальдї (ALDE), лист прем'єру Маріано Рахоя (20.11.2013)
- Депутати Європейського парламенту Рамон Тремоса (ALDE), Ізаскун Більбао (ALDE), Інакі Іразабалбейта (Greens/EFA), звернення до Сесілії Мальмстрем, європейського комісара з внутрішніх справ (21.11.2013)
- Депутати Європейського парламенту Ізаскун Більбао (ALDE), Інакі Іразабалбейта (Greens/EFA), звернення до Вівіан Редінг, комісара Європейського союзу з юстиції, фундаментальних прав і громадянства Європейської комісії (21.11.2013)
- Анна Гомес, член підкомітету з прав людини Європейського парламенту, запит в Європейську службу із зовнішньополітичної діяльності (22.11.2013)
- Мануела Серра, спеціальна Комісія з прав людини сенату Республіки Італія, лист до прем'єра Маріано Рахоя (28.11.2013)
- Депутат Томаш Маковський («Twój Ruch»), лист до прем'єра Маріано Рахоя, лист до Альберто Руїс-Гальярдона, міністра юстиції Іспанії (29.11.2013)

У зв'язку з вищезазначеним, Фонд «Відкритий Діалог» наполегливо закликає проінформувати іспанський уряд про обов'язок самостійного дослідження достовірності «дипломатичних гарантій» та ризику катувань, що загрожують О. Павлову у випадку екстрадиції, а також необхідності врахування змісту окремої думки перед прийняттям рішення про схвалення або

відхилення екстрадиції.

Для отримання більш детальної інформації, будь ласка, звертайтеся:

Людмила Козловська, Фонд «Відкритий Діалог»

lyudmylakozylovska@odfoundation.eu